

DE MOURIK

vogelwerkgroep
rijk van nijmegen
en omstreken

JRG. 3 | NR. 6
DECEMBER 1977

DE MOURIK

een uitgave van VOGELWERK GROEP RIJK van NIJMEGEN en OMSTREKEN

3^e Jaargang

- Nr. 6 -

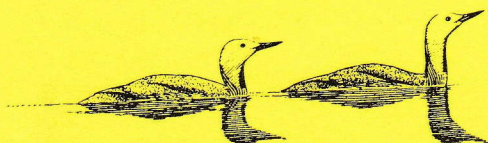
december 1977

Redactie

Ed Grotenhuis, hoofdredacteur.
Jos van Dokkum

Lay-out en druk:
Henk Hoogenboom

Kontakt-adres:
Jonkerstraat 57, Weurt
telefoon: 08897 - 1908

Bestuur

VOORZITTER:

D. Visser.
Weezenhof 32-67, Nijmegen
telefoon: 080 - 441788

SECRETARIS:

W.v.d.Coelen,
Jac. Canisstraat 6, Nijmegen
telefoon: 080 - 233278

PENNINGMEESTER:

H. de Vries,
Jan van Cuykstr. 46, Cuyk
telefoon: 08850 - 13614
postgiro: 26.47.41
met vermelding: "VWG"

CONTRIBUTIE:

Gewone leden f 7,50
Jeugdleden tot 18 j. f 5,00
Gezinsleden. f 2,50

Werkgroepen

WAARNEMINGEN:

R. Kuak, v. Spaenstraat 16, Nijmegen

NESTKASTVERVAARDIGING:

W. Schurink, Marialaan 39, Nijmegen
telefoon 080 - 773651

NESTKASTPLAATSING:

J. de Vrieze, Leygraaf 122, Druten
telefoon 08870 - 3454

ARCHIEF en VERBLAGEN:

R. Kuak, v. Spaenstraat 16, Nijmegen

LEESMAPPEN:

J. v. Dokkum, Evertsenstraat 36, Nijmegen

WINTERTELLINGEN:

D. Visser,

WINTERVOEDERING:

J. Pieters, Schependriean 112, Nijmegen
telefoon 080 - 771211

VOGELCURSUS:

Th. Wilbers, Korhoenderveld 229, Cuyk
telefoon 08850 - 4817

EXCURSIES:

B. Engelen, Schatestraat 15, Nijmegen
telefoon 080 - 773632

WERKGEBIED van de V.W.G. Rijk van Nijmegen

- - Rijk van Nijmegen
- - De Nederlandse en Duitse Ooy-polders
- - Land van Maas en Waal t.o. van de lijn Wamel-Megen
- - De Brabantse Maasoever vanaf Vierlingsbeek t/m Megen
- - De Kop van Limburg t/m Bergen
- - De Betuwe t.z. van de Linde

(Overneming van artikelen of gedeelten hiervan, alsmede van illustraties is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de redactie. Auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel. Publicatie van artikelen enz. behoeft niet te betekenen dat de daarin vermelde meningen het inzicht van de redactie weergeven.

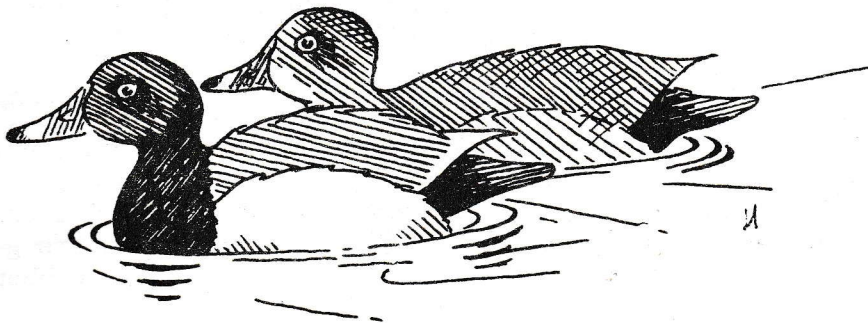
REDACTIONEEL.....

Aan het eind van deze derde jaargang werden nog eens vol nostalgie de oude jaargangen doorgebladerd. Hé, verscheen de Mourik pas een jaar geleden voor het eerst en werd er in het decembernummer van 1975 nog redactie voor de mededelingen gezocht? De VWG werd ook pas een jaar of drie geleden opgericht..

Het is haast niet te geloven, alles lijkt zo vanzelfsprekend, zo normaal. Alles gaat zijn gewone gang, de redactie, het bestuur, de werkgroepen .. Zo gaan de jaren en komen de jaren, zo gaan er mensen en komen de mensen .. (Echt oudejaar hè?)

Dat mensen gaan, hun activiteiten binnen de VWG moeten opgeven, dat gebeurt altijd; de komende mensen zijn meestal moeilijker te vinden. Wie volgt b.v. Rob Kwak op als redactielid en/of waarnemingscommissaris? Er zullen steeds weer nieuwe mensen klaar moeten staan om de oude te vervangen. Ook dit lijkt vanzelfsprekend, maar is dat zo? Wat doet U als er een beroep op U gedaan wordt?

Een zeer lofwaardig initiatief van enkele leden is het pogen om vanaf januari weer tot een regelmatige VWG-contactavond te komen om o.a. ideeën en gegevens uit te wisselen. De redactie beveelt dit ten zeerste bij U aan: waar men elkander beter leert kennen, zullen ook de initiatieven en activiteiten toenemen. Tenslotte weer dank aan allen die voor dit nummer copy hebben ingestuurd. De redactie wenst U allen prettige feestdagen toe. Uw tafel is gedekt, die van de vogels ook?

ACTIVITEITEN

KONTAKT-AVOND. Voortaan wordt voor en door de leden van de VWG iedere eerste dinsdag van de maand een kontakt-avond gehouden vanaf 20.00 uur op de Oranjesingel 42. De eerste avond zal zijn op 3 januari '78. De bedoeling van deze avonden is om de leden gelegenheid te geven elkaar in ongedwongen sfeer te ontmoeten teneinde ervaringen uit te wisselen en eventueel plannen te smeden voor nieuwe activiteiten. Als iemand zich geïnteresseerd voelt hier een spreekbeurt te houden of een serie dia's te vertonen (uiteraard over vogels), dan is hij of zij van harte welkom. Wel graag even van te voren overleggen met de secretaris.

SCHRIJF- en WERKAVOND. Om de enorme hoeveelheid waarnemingsgegevens e.d. te verwerken zodat zij voor de wetenschap bruikbaar worden zal m.i.v. januari '78 iedere tweede en vierde dinsdag van de maand een vaste werk- en schrijfavond gehouden worden ten huize van onze secretaris. Vrij entree en voor koffie wordt gezorgd.

EXCURSIES. Op 26 januari wordt een bosuilen-excursie gehouden op de St. Jansberg. Vertrek vanaf de bushalte Plas-molen om 20.00 uur.

Zondag 29 januari excursie naar de grindgaten van Midden-Limburg o.l.v. Gerard Peters met particuliere auto's. Vertrek vanaf het station N.S. te Nijmegen om 08.30 uur. Voor deelname aan deze excursie gaarne van te voren opgeven bij Walter v.d. Coelen, uiterlijk woensdag 25 januari, autobezitters gelieven dan tevens op te geven hoeveel plaatsen zij beschikbaar hebben.

Op 9 februari wederom een bosuilen-excursie vanaf Café Het Zwaantje aan de weg van Groesbeek naar Mook bij kruispunt met Bisseltse Baan. Vertrek om 20.00 uur.

Op zaterdag 25 februari wordt i.s.m. de KNNV een ganzen-excursie gehouden naar de Duitse Ooy en Rhein-uitwaerden o.l.v. Dick Visser. Vertrek vanaf station N.S. te Nijmegen om 08.00 uur. Deze dachtocht wordt met part. auto's gemaakt. Denkt U aan: kijker, proviand, laarzen en paspoort. Voor deelname dient U zich vóór 22 februari op te geven bij Bart Engelen; autobezitters gelieven tevens op te geven hoeveel plaatsen zij beschikbaar hebben.

Op zaterdag 4 maart een excursie naar de Flevopolder o.l.v. Henk de Vries met particuliere auto's. Maximum aantal deelnemers bedraagt twaalf. Vertrek vanaf station N.S. te Nijmegen om 7.00 uur. Voor deelname uiterlijk tot donderdag 2 maart opgeven aan de excursieleider.

Op donderdag 9 maart gaan we de Ooypolder in voor een steenuilen-excursie; vertrek vanaf het Hollands-Duits gemaal om 20.00 uur.

Vogelcursus voor beginners

In maart a.s. zal bij voldoende belangstelling op twee plaatsen weer de vogelcursus voor beginners van start gaan; in Nijmegen en St-Anthonis (dus niet in Boxmeer, zoals eerder was opgegeven). Met behulp van dia's en bandopnamen leert U de specifieke kenmerken en geluiden van 40 bekende soorten vogels.

Voor de cursisten is een keurig verzorgd boekje van 44 blz beschikbaar, dat f2,50 kost (overige belangstellenden kunnen dit boekje ook kopen, maar dan kost het f5,-). Het is de bedoeling, dat de cursus wordt afgesloten met één of meer excursies, teneinde het geleerde ook in de praktijk te brengen. Verdere gegevens vindt U hieronder.

Plaats	Nijmegen	St-Anthonis
Waar?	zaal N3 of N4 faculteit Wis- en Natuurkunde (Toernooiveld)	kantoor SBB te St-Anthonis
1e avond	2 maart 1978 verder om de 14 dagen	9 maart 1978 verder om de 14 dagen
aantal avonden	vier	vier
Opgeven	Ed Grotenhuis Onyxstraat 29 Nijmegen tel: 080-561756	Jan Post Amathastraat 6 St.-Anthonis tel: 08858-2190
Kosten	VWG-leden: nihil (alleen boekje f2,50) Niet-leden: f7,50 (inclusief boekje) Een en ander te voldoen op de eerste cursus- avond.	

Vogelcursus voor gevorderden

Het is niet gelukt komend voorjaar een cursus voor gevorderden op touw te zetten.

Op deze cursus zouden o.m. de inventarisatietechnieken aan de orde gekomen zijn. Jan Grotenhuis en Rob Kwak hebben echter toegezegd hierover een lezing te zullen houden, en wel op donderdag 19 januari a.s. in één van de collegezalen van de Wis- & Natuurkunde, om 20.00 uur.

Wie alvast wat over inventariseren wil lezen, kan dat o.m. doen in de Handleiding voor het inventariseren van broedvogels in Nederland, door de Vogelwerkgroep Grote Rivieren. Uitgegeven in de Wetenschappelijke Mededelingen K.N.N.V., nr. 96 K.N.N.V.-leden f 5,20; niet-leden f 6,20).

Riviertellingen '77/'78 Zoals bekend, werkt onze VWG ook dit jaar weer mee aan de riviertelling langs Maas en Waal, georganiseerd door de VWG Grote Rivieren. Voor nadere bijzonderheden nog even kijken in De Mourik, nr. 5, 1977 pag. 3.

Winterstootvogeltelling Deze worden gehouden op 7 en 8 januari en 4 en 5 februari. Voor nadere informatie leze men het uitgebreide artikel in dit nummer.

Ooy-inventarisatie Evenals in 1977 wordt in 1978 de Ooy op vogels geinventariseerd. Zij, die hieraan mee willen werken kunnen zich nu reeds in verbinding stellen met Dick Visser, p/a Jacob Canisstraat 6, Nijmegen.

Dia-avond K.N.N.V. Dinsdag 21 februari brengen wij een bezoek aan vogeleiland Texel. Onze gids is de heer Steenhart uit Berkhout (N.H.). De ondertitel van deze diaserie luidt heel veelbelovend: "Een ornithologische verkenningsstocht over Neerlands veelbezongen vogeleiland".

Formulieren !

De secretaris doet een dringend beroep op allen die hun fenologie-formulier nog niet ingeleverd hebben, dit nu onverwijld te doen opdat de gegevens tijdig verwerkt kunnen worden. Eveneens zijn er een aantal formulieren van de trektellingen niet ontvangen; ook deze graag naar:

★ Walter v.d. Coelen, Jacob Canisstraat 6, Nijmegen.

WAARNEMINGEN

★★★★★★★★★★★★★★ mei - november 1977

Wel wat laat, maar extra lang!!

Waarnemingen:

Roodhalsfuut: 17-09 1 ex. Stuw Sambeek (ww-t);

Kuifduiker: 15-10 1 ex. Stuw Sambeek (Re);

Georde Fuut: 11-10 1 ex. Oude Waal (P);

Aalscholver: 02-05 3 ex. ZO Huissen (DD), 14-05 1 ex. Z
Gendtse Waarden (DD), ..-06 2 ex. overvliegend

Hatert (E. Grotenhuis), 05-07 1 ex. Ooy-polder (HM),
23-09 2 ex. Bijland (DD);

Blauwe Reiger: Broedparen 1977: Heuvelrug 23 nesten (G.
Gerritsen), Deesterwaard 1 nest (grond-
nest; DV, H. de Bruyn);

Purperreiger: 30-05 1 ex. Staartjeswaard (LB, J.v.Leeuwen,
W.Hekking), Ooy-polder: 06-08 1 juv. (HM,
AMe), 14-08 2 juv. (OH), 23-08 2 juv. (HM), 24-08 1 ad.
(OH), 02-09 1 juv. (HM), 04-09 1 juv. (OH), 27-09 1 juv.
(HM);

Kwak: 04-06 min. 1 geh. Ooy-polder (A.Vink);

Woudaapje: 14-09 1 niet vliegvlug juv. Ooy-polder (OH);

Ooievaar: 06-07 1 ex. Ooy-polder (OH);

Flamingo: 23-06 1 ex. overvl. Ooy-polder (FH);

Krakeend: 23-05 1 pr. Bijland (RK), Ooy-polder:
18-05 1 ♂ Oude Waal (JB), 01-06 1 pr.

Kekerdome Waard (DV), 10-06 1 pr. Kaliwaal (DV, Th.
Wilbers), 02-07 1 pr. Bisonbaai (DV, H.de Bruyn), 02-09
1 Oude Waal (HM), 13-09 1 ex. (HM), 20-09 3 ex. (HM),
23-09 2 ex. (HM), 27-09 2 ex. (HM), 05-10 1 ex. (HM),
24-10 13 ex. (P), 30-10 6 ex. (HM, AMe);

Smient: 20-09 1 ♂ Ooy-polder (HM);
Pijlstaart: 21-09 1 ♂ Ooy-polder (OH);
Zwarte Zeeëend: 01-06 1 ♂ Kaliwaal (OH;DV);
Bergeend: 11-06 1 ad. + 12 pulli Millingerwaard (LB, J.v. Leeuwen), 17-07 1 ad. + 6 pulli en 1 ad. + 8 pulli Bisonbaai (J.+E.Grotenhuis), 04-08 21 ex. Ooy-polder (RK, JB, P.Kelleners);
Grauwe Gans: 07-05 1 ex. Oude Waal (E.Grotenhuis), 17-09 30 ex. ov. St.Agatha (ww-t), 1 ex. W Winssen - se Waard (DV), 23-09 1 ex. Oude Waal (HM), 6 ex. Bijland (DD), 27-09 1 ex. Oude Waal (HM), 05-10 1 ex. Oude Waal (HM), 13-10 29 ex. W Ooy-polder (JD);
Rietgans: 24-09 1 ex. Winssense Waard (DV);
Nielgans: 07-05 2 ex. Oude Waal (E.Grotenhuis), 07-07 2 ex. Kekeerdonse Waard (OH), 22-10 1 ♂ Niers Ottersum (Re), 30-10 2 ad. + 8 juv. Bisonbaai (JD;HM,AMe);
Dwergarend: 15-07 1 ad. lichte fase Hanert Bergen (G.Peters, A.Broen, T.Stemkens);
Ruigpootbuiserd: 17-09 1 ex. Oeffelt (ww-t), 15-10 1 ex. Millingerwaard (DV,JD,A.v.Dijk);
Rode Wouw: 01-05 1 ex. Ooy-polder (OH), 27-05 1 ex. ov. Malden (H.de Bruyn);
Zwarte Wouw: 14-05 1 ex. Gendtse Waarden (DD);
Wespendief: 24 & 25-08 1 ex. Ooy-polder (OH), 09-10 9 ex. trekkend Jansberg (Re);
Bruine Kiekendief: 13-10 1 juv. ZW Oude Waal (JD);
Blauwe Kiekendief: 28-08 1 ♀ Oude Waal (OH), 30-10 1 ♀/juv. Groesbeek (JT);
Visarend: 22-05 1 ex. Oude Waal (A.Vink), 24-05 1 ex. Wylermeer (G.Gerritsen), 19-05 1 ex. Reichswald (GM), 25-09 1 ex. tr. Jansberg (Re);
Smelleken: 05-10 1 ex. Ooy-polder (HM), 08-10 1 ♀ Ooy-polder (P), 12-10 1 ♀ Ooy-polder (JD), 15-10 1 ♂ Millingerwaard (DV,JD,A.v.Dijk), 18-10 1 ex. ZW Duffelward (DD);

Kwartel: 14-05 1 roep. Frasselt (GM), 29-05 1 roep.
Doodewaard (LB, J.v.Leeuwen), 01-06 2 roep.
Heikant Groedbeek (GM), 02-06 1 roep. Zoetepaswieden
Groeningen (DV), 05-06 1 roep. Bemmelse Waard (L.Stortelder),
08-06 2 roep. Heikant Groesbeek (DV), 16-06 1 roep.
Overloonsche Veld (DV), 30-06 1 roep. Boxmeer (DV);

Kraanvogel: 12-10 14 W - ZW 13.10 uur Nijmegen (T.Lemaire),
16-10 ZZW geh. 02.30 uur Groesbeek (JT);

Klein Waterhoen: 1 terr. Ooy-polder (K.Reynen), 27-05
1 ♂ roepend Staartjeswaard (LB, J.v.Leeuwen),
29-05 1 ♂ roepend Oosterhoutse Waard (LB, J.v.Leeuwen);

Kwartelkoning: 1977: Bemmelse Waard 7 (LB), Gendtse Waard
3-5 (E.Grotenhuis, H.Hoogenboom),
Drutense Waard 1 (DV, LB), Ooy-polder 2 roep. ♂♂ (LB, DV);

Scholekster: 15-10 6 ex. Millingerwaard (OH), 30-10
4 ex. Ooy-polder (HM);

Zilverplevier: 24-09 1 ex. Kaliwaal (J. & LB);

Goudplevier: 23-08 1 ex. Millingerwaard (RK, HE), 13-09
1 ex. ov. Kekerdonse Waard (OH), 21-09 2 ex.
Winasense Veld (DV), 23-09 3 ex. Bijland (DD), 26-09
275 Biedelaar Bommel (DD), 01-10 350 aldaar (DD), 15-10
3 ex. Millingerwaard (DV, JD, A.v.Dijk), 30-10 1 ex. Millinger-
waard (JD);

Bontbekplevier: 11-05 1 ex. Slijk-Ewijk (DD), 23-05 3 ex.
Bijland (RK), 28-07 3 ad. Hamert (C),
11-09 1 ex. Kekerdonse Waard (OH), 15-10 1 ex. Kaliwaal
(DV, JD, A.v.Dijk);

Kleine Plevier: 13-09 1 ex. Ooy-polder (HM);

Bokje: 12-10 1 ex. Millingerwaard (JD), 20-10 1 ex. Gennep (Re);

Wulp: + 01-07 160 Kaliwaal (slaapplaats) (FH), 12-10 500 + ex.
Millingerwaard (slaapplaats) (JD);

Regenwulp: 07-05 1 ex. ov. Gennep (Hus), 21/22-05 's nachts
enkele ex. tr. Ooy-polder (OH), 13-07 1 ex. tr.
's avonds Molenhoek (DV), 18 & 21-07 3 ex. Millingerwaard
(OH), 03-08 1 ex. Millingerwaard (OH), 04-09 1 ex. tr.
Ooy-polder (OH);

Grutto: 23-08 2 ex. Ooy-polder (RK, HE);

- Rosse Grutto: Ooy-polder: 24-09 1 ex. Kekerdomse Waard (J & LB), 25-09 1 ex. Kekerdomse Waard (OH), 05-10 1 ex. (HM), 11-10 1 ex. Millingerwaard (JD), 09-10 1 ex. Kekerdomse Waard (T.v.Dijk), 13-10 1 ex. Millingerwaard (JD,HM), 15-10 1 ex. Kekerdomse Waard (DV) en 1 ex. Millingerwaard (A.v.Dijk, DV, JD), zijn dit er nu 2 of is dit er slechts één (oplossingen vóór 15-11 insturen);
- Witgatje: 14-06 2 ex. Deesterwaard Deest (DV), 18-06 1 ex. Kaliwaal (DV,W), 19-06 2 ex. Kekerdomse Waard (DV,W) 1 ex. Plak Groesbeek (DV);
- Bosruiter: 23-08 15 ex. Ooy-polder (RK,HE);
- Tureluur: 23-08 2 ex. Ooy-polder (RK,HE);
- Zwarte Ruiter: 02-07 1 ex. Millingerwaard (DV,H.deBruyn), 12 & 15-10 25 ex. Ooy-polder (JD);
- Groenpootruiter: maxima: 13-05 7 ex. Elderveld Arnhem (DD), 04-08 4 ex. Ooy-polder, 15-10 4 ex. Millingerwaard (resp. RK,JB,P.Kelleners en JD);
- Kleine Strandloper: 09-10 2 ex. Kekerdomse Waard (T.v.Dijk);
- Bonte Strandloper: Ooy-polder: 14-07 2 ex. (OH), 23-08 2 ex. (RK,HE), 04-09 1 ex. (HM,AMe), 11-09 3 ex. (OH), 18-09 3 ex. (OH), 23-09 1 ex. (HM), 01-10 4 ex. (HM), 05-10 1 ex. (HM), 09-10 3 ex. (T.v.Dijk), 13-10 3 ex. (HM), 15-10 2 ex. (JD);
- Krombekstrandloper: Ooy-polder Kekerdomse Waard: 02-08 2 ex. (OH), 04-08 2 ex. (RK,HE), 06-09 1 ex. (OH);
- Kemphaan: tussen 02-05 en 05-07 niet waargenomen, daarna max. 20 ex. Deester Waard (DV,fam.Gorissen), 04-08 40 ex. Ooy-polder (RK,JB,P.Kelleners), 30-10 39 ex. Ooy-polder (HM,AMe);
- Kluut: van 02-05 tot 09-06 max. 3 ex. Kekerdomse Waard (OH);
- Grote Mantelmeeuw: 02-05 1 juv. Kaliwaal (RK);
- Kleine Mantelmeeuw: 15-10 1 ex. Deester Waard (DV,A.v.Dijk), 19-10 3 ex. Bijland (DD);
- Dwergmeeuw: 03-05 1 ad. + 1 juv. Bijland (RK);
- Zwarte Stern: 23-09 2 ex. Ooy-polder (HM);

Witvleugelstern: 18-05 2 ex. Oude Waal (OH), 19-05 1 ex. Groenlanden (FH e.a.), 1 ex. Oude Waal (LB, J.v.Leeuwen), 21-05 1 ex. Oude Waal (DV), 22-05 1 ex. Oude Waal (LB, A.Vink, J.v.Leeuwen), 2 ex. Bisonbaai (LB, A.Vink, J.v.Leeuwen; DV, OH, H, M. Bolten -bevestigde waarneming-);

Witwangstern: 30-05 1 ex. Gendtse waarden (LB, J.v.Leeuwen), 26-06 2 ex. Millingerwaard (LB);

Reuzenstern: 11-07 1 ex. Ooysche Graaf (RK);

Dwergstern: 24-09 1 ex. Kaliwaal (L & J.v.d.Bergh);

Gierzwaluw: 14-09 en 15-09 1 ex. Nijmegen (resp. W, DV);

IJsvogel: 10 & 11-06 1 ex. Ooy-polder (resp. DV, ThW en R. Honing), 16-08 1 ex. Ooy-polder (OH), 13-09 1 ex. Plasmolen (Re), 1 ex. Ooy-polder (OH), 16-09 1 ex. Groesbeek (JT), 17-09 1 ex. Ooy-polder (OH), 18-09 idem., 29-09 idem., 09-10 2 ex. Afferdense en Deester Waarden (med. DV), 15-10 1 ex. Leuth (JD), 1 ex. Deester Waard (DV, A.v.Dijk), 22-10 1 ex. Niers Ottersum (Re);

Draaihals: 12-05 en 27-05 1 ex. Ooy-polder (resp. OH en LL), 10-09 1 ex. Nijmegen (H.Adriaanz);

Boerenzwaluw: 25-10 1 ex. Nijmegen (JD, C);

Huiszwaluw: 12-11 1 ex. Nijmegen (P);

Waterpieper: 15-10 4 ex. Millingerwaard (DV, A.v.Dijk);

Grote Gele Kwikstaart: 14-09 1 ex. Ooy-polder (OH), 27-09 1 ex. Bergharen (DV), 15-10 idem., 17-10 1 ex. Vilt (Re), 22-10 1 ex. Groesbeek (JT), 30-10 1 ex. Ooy-polder (JD), 1 ex. Nijmegen (DV);

Gele Kwikstaart: 15-10 1 ex. Staartjeswaard (DV, A.v.Dijk);

Noordse Gele Kwikstaart: 02-05 11 ♂♂ + 4 ♀♀ Millingerwaard (RK), 16-05 4 ♂♂ + 1 ♀ Bijland (RK);

Klapekster: 18-10 1 ex. Reichswald (H.Adriaanz);

Kramsvogel: 21-09 1 ex. Ooy-polder (OH), 1 ex. Afferden (Re);

Koperwiek: 03-10 5 tr. Z Nijmegen (DV);
Beflijster: 21-09 1 ex. tr. Z Ooy-polder (OH);
Nachtegaal: 24-09 1 ex. Ooy-polder (OH);
Spotvogel: 20-09 1 ex. (ringvangst) Ooy-polder (OH);
Tuinfluitter: 21-09 1 ex. (ringvangst) Ooy-polder (OH);
Grasmus: 22-09 1 ex. (ringvangst) Ooy-polder (OH);
Braamsluiper: 15-09 1 ex. (ringvangst) Ooy-polder (OH);
Tjiftjaf: 28-10 1 ex. roepend Nijmegen (DV, H.de Vries);
Baardmannetje: 02-06 3 tot 5 maal roepend Tiengeboden
Ooy-polder (G.Peters);
Kruisbek: 27-06 min. 2 Wolfsberg (DV), 25 ex. Hernensche
bos (DV, GM, P.Walvius);
Keep: 24-05 1 ♂ zingend Staatsbossen Oploo (DV), 16-06
1 ♂ zingend + ♀ op nest Bunthorst (DV, GM), 17-09
1 ex. Millingerwaard (DV, A.v.Dijk);
Bonte Kraai: 11-10 1 ex. ZW Nijmegen (P), 24-10 2 ex. ZW
Groesbeek (H.Brinkhof), 30-10 1 ex. tr.
Nijmegen (J.Grotenhuis);
Notenkraker: gezien op voertafel in Gennep (Re) (datum(a)
op administratief hoofdkantoor tussen enorme
stapel waarnemingen verloren gegaan).

Ps. P=P.v.d.Laake; de Koereiger zit er nog.

Aldus naar waarheid opgemaakt 29-11-1977, de waarneemsecretaris R.Kwak, van Spaenstraat 16, Nijmegen, met ingang van 01-11-1977 W.Helmer, Joanneslaan 7, Nijmegen.

COLLECTIEF ABONNEMENT "HET VOGELJAAR"

Wegens onvoldoende belangstelling is het niet mogelijk voor de leden van de VWG een collectief abonnement af te sluiten.

Riviertelling september-oktober 1977

Op 17 september j.l. is de eerste riviertelling van dit seizoen begonnen, onder zeer gunstige weersomstandigheden: vrijwel onbewolkt, overwegend zwakke noordelijke wind met temperaturen tussen de 15 en 20 graden Celsius.

Voor de Waal waren de deelnemers: 2L: W.Helmer, P.Scholte; 3L: F.v.d.Woude, R.Honing; 4L-8L: D.Visser, C. ten Ham; en voor de Maas: 13R-15R: F.Hofman, mej. M. de Jong, F.Richter; 13L-15L: mevr. M.Reijnders, H. & A.Meekes-v.Swaay; 16R-18R: R.Gorissen, H. de Bruin, J. de Vrieze; 16L-18L: P. & W.Egelmeers-Tax, H. de Vries.

Op 15 oktober was het weer, na een mistig begin, toch ook vrij goed: vrijwel onbewolkt, overwegend zwakke oostelijke wind, temperatuur ongeveer 16 graden Celsius.

Voor de Waal waren de deelnemers: 2L: A. van Dijk, J.v.Dokkum, D.Visser; 3L-5L: A.v.Dijk, D.Visser; 6L-7L: D.Visser, H.de Vries (dit stuk is op 16 oktober geteld); bovendien is het stuk 2L-3L ook nog geteld door: D.v.Dorp, W.v.d.Zande, J.v.Dokkum, R.Boot en M.Jansen (de resultaten hiervan staan in bijgaande tabel in de kolommen aangeduid met (2L) en (3L)).

Voor de Maas is geteld door: 13R-15R: mevr. M.Reijnders, H.de Bruin, 13L-15L: B.Engelen, H. & A.Meekes-v.Swaay; 16R-18R: R.Gorissen, J.de Vrieze; 16L-18L: H.de Vries, H.G.de Vries.

Bij beide tellingen werden vele vogels en vele vogelsoorten gezien, zoals uit de tabellen blijkt. In onderstaand staatje zijn van enige soorten de resultaten voor wat de Maas betreft, vergeleken voor de seizoenen '75, '76 en nu; waaruit voor sommige soorten de constantie blijkt, zoals voor blauwe reiger, torenvalk en zanglijster; voor andere blijkt de veranderlijkheid, zoals voor wilde eend, buizerd en houtduif.

M A A S	september			oktober		
	'75	'76	'77	'75	'76	'77
blauwe reiger	73	67	71	41	54	34
wilde eend	88	420	245	872	616	241
kuifeend	2	10	9	34	29	71
tafeleend	3	2	8	50	22	77
buizerd	2	8	4	36	106	4
torenvalk	51	39	45	47	40	41
kievit	5045	9369	6969	4609	4896	4606
houtduif	161	345	416	644	976	355
zanglijster	0	3	3	87	50	58

Riviertelling 17 september 1977.

rivier	W A A L					M A A S					
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18
fuut	35	28	18	19	155	1	9	3	2	4	1
roodhalsfuut						1					
dodaars	2	1	4				2				
bl. reiger	24	13	16	8	3	10	42	2	8	3	6
roerdomp		1									
wilde eend	35	145	303	110	8	85	72	36	42	5	5
wintertaling	194	90	61	16			69				
smient	1			11							
pijlstaart			3								
slobeend	1		5	23			6				
kuifeend	12	32		1		2	4			3	
tafeleend	15	13	2	129			8				
mandarijneend			1								
grauwe gans				1				30			
knobbelzwaan	3	16	8	6			1		2		6
buizerd	15	24	2	3	1	1	1	1		1	
ruigpootb.							1				
sperwer	3	2				1	1		1		
bruine kiek.	2										
boomvalk			1	2							
torenvalk	10	14	1	4	2	5	5	4	11	7	13
fazant	36								13		
patrijs	17		7	2			15	13	13	4	14
waterhoen	28	59	17	6	6	5	24		22	7	17
meerkoet	297	448	140	283	105	32	221	9	15	114	100
scholekster		2				1					
kievit	1115	920	84	450	850	2042	945	257	1244	2009	472
kl. plevier	2		1							1	
watersnip	44	3	5	34	1	1	5				
wulp	49	4	3								
witgatje				1							
bosruiter	1										
oeverloper	5		3	2			2				
zw. ruiter	6										
bonte strandl.	3										
kemphaan	29			2							
gr. mantelm.	1										
kl. mantelm.			1								
zilvermeeuw	3			1	1						
stormmeeuw	20	1	5	19	11	1			10	1	
kokmeeuw	245	853	520	130	421	160	216	200	513	247	272
holenduif	2		2	1		1			14		
houtduif	125	155	15	115		129	99	73	82	23	10
tortelduif	3	2									
turkse tortel		60				17		4	1	12	6

vervolg: Riviertelling 17 september 1977.

rivier	W A A L					M A A S					
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18
steenuil	1		1			7					
velduil		1									
ijsvogelgr.		2						1			
gr. b. specht			1		1						
kl. b. specht											
veldleeuwerik	2	2		2	1	15	2		8	3	
boerenzwaluw	215	105	124	136	40	97	79	9	44	39	26
huiszwaluw	15	15	70	114	122	107	1	67	52	28	14
oeverzwaluw	7	3		6							
graspieper	11	2	17	16	3	9	7		9	2	2
witte kwikst.	11	7	10	2	8	19	26		13	4	
gele kwikst.	12	1	8		1	3	6				7
grauwe klauwier										1	
winterkoning	5	1	4	4		4	1	1	1		
heggemus	6	3	28	1	2	9			3		
grote lijster	2	10	3	2							
zanglijster	2					3					
merel	19	13	5	5	2	6	10	1	7		2
tapuit	1		2	1		1	4				
roodborsttap.			1			3	1		8	1	4
paapje			1	3		7	1				4
gekr. roodstaart		1	1	1							
zw. roodstaart		1	1	1	1	3					
roodborst	1	1	9	2	1	2					
kl. karekiet		2									
tuinfluiter						1					
zwartkop		7		1							
braamsluiper							1				
tjiftjaf	18	35	20	5	10	11	9		2	1	
goudhaantje				2							
grauwe vliegev.			2								
koolmees	18	59	16	6	8	8	8		8	6	1
pimpelmees	8	26	23	3	5	8	6	3	8	3	
matkop	2	3	3			3			7		
staartmees					1		3				
boomkruiper			3	1	1	1					1
geelgors		2	1								
rietgors	4	2	1			2					
groenling	4		6	2		2			4	2	10
putter	4	15	2	1	2						
kneu	185	75	198	179	83	71	147	21	67	30	12
sijs	2		1	2	2						
vink	20	80	2			7					
keep	1										
ringmus	150	15	60	5		40	61	30	50	35	20
spreeuw	370	1025	65	105	230	530	1934	382	375	330	205
zw. kraai	15	13	25	4	9	61	99	81	106	33	49
roek					26		214	7			16
kauw	26	8	4			95	279	106	50	15	19
ekster	5	12	17	10	4	51	52	25	28	62	18
vlaamse gaai	13	9	4			14	5	3	6		

Riviertelling 15 oktober 1977.

rivier	W A A L							M A A S					
	2L	(2L)	3L	(3L)	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18
fuut	13	23	27	39	17	14	163		9	2		8	1
kuifduiker								1					
dodaars		1	6				1		5			8	
bl. reiger	21	7	2	29	7	8	14	7	3	1	12	3	8
wilde eend	36	10	157	74	260	29	65	88	112	20	3	10	8
wintertaling	85	29	25	95	18	47	11		4			4	
zomertaling													
krakeend				4									
smient	9	12	5	53			4						
pijlstaart			2	5									
slobeend	8		23	190		3			4				
kuifeend	11		11	10	2	13	1		14			30	23
tafeleend	24	24	20	70		39		4	16	1		56	
bergeend	2												
knobbelzwaan	15	8	1	10					14		1		5
buiserd	12	4		12			1		1	3			
ruigpootb.	1												
sperwer		3		1						2			
smelleken	1												
torenvalk	9	3	2	7	1	7	3	7	11	6	8	7	2
fazant						5	5		20	6	2	5	4
patrijs	13	11	1			17	63		30	11	18	8	34
waterhoen	11		23	5	9	304	148	27	401	7	79	231	180
meerkoet	194	113	367	313	39	1	3	48					
scholekster	2	5											
kievit	2253	1547	330	324	20	55	248	113	64	340	859	2491	739
goudplevier	3												
bontbekpl.	1												
watersnip	21	94	15	10			34		24				
wulp	1	71	2								3		
rosse grutto	1	1											
witgatje		1		1									
oeverloper			2	1		1							
zw. ruiter	8	23		3									
groenpootr.	1												
bonte strandl.	2	4											
kemphaan	9	25				4							
kl. mantelm.		1				1							
zilvermeeuw	2	19	1		3	1							
stormmeeuw	40	7	25		27	9	13	10			5		
kokmeeuw	95	159	250	380	245	215	131	143	101	190	271	632	621
holenduif		1									2		
houtduif	55				1	5	1	102	49	66	71	45	22
turkse tortel			3		1				19	3		92	
steenuil				1		4	2	2					

vervolg: Riviertelling 15 oktober 1977.

rivier	W A A L							M A A S					
	2L	(2L)	3L	(3L)	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18
ijsvogel		1											
gr. bonte specht	1		2			2	4	2					1
kl. bonte specht											1		
veldleeuwerik	3		5		3	4	44	34	14	21	14	15	6
boerenzwaluw												1	
huiszwaluw	15		10		7	10	45	4	2	4	24	6	5
graspieper	4												
waterpieper	2	3			6	3	10	5	1		4		2
witte kwikst.						1							
gr. gele kwikst.													
gele kwikstaart					1	4	11	3					
winterkoning	19		1		1	8	14	2	2	1	1		1
heggemus	3		2		10	1	5	11	3	4	7	1	1
grote lijster	9				1	1	5	5		20	2	3	1
kramsvogel						6	1	1	1	4			
zanglijster	5		4			24	26	11	8	7	21	11	
koperwiek	12	4				11	2	57	17	47	9	25	4
merel	2		3			5	18	16	10	16	14	4	6
roodborsttapuit							1						
gekr. roodstaart								1					
zw. roodstaart	1							4	2		1		
roodborst	3		4		3	16	32	6	3	1	3	1	6
tjiftjaf	4		2				3	1		1			
goudhaantje		1					2						
bonte vliegenv.								1					
koolmees	10		2		3	10	20	11	9	2	13	6	8
pimpelmees	13				7	8	19	4	5	1	5	1	2
zwarte mees					3								
matkop	1						7						
staartmees	9						10		4				
boomkruiper				1			4			1			
geelgors								1	2				
rietgors	11		2		1	1	16		3		3		
groenling	1				4	1		23	2	2	49		
putter	2	5		6		11	9				2		
kneu	10		3				5	17	43	15	4		
vink	1				3	11	2	10	6	2	5		2
keep					2	5	1		4				
ringmus	5				2	24	24	58	13	8	37		
spreeuw	350		50		10	130	185	776	508	921	898	521	853
zwarte kraai	13		2		1	11	40	46	74	45	89	111	127
roek						13	7	47	143	5			82
kauw	25	26	7			19	5	44	131	70	22	23	72
ekster	15		5		7	19	6	54	45	61	60	44	16
vlaamse gaai	4				1	3	1	21	4	8	4	1	1

★ Henk de Vries, Jan van Cuykstraat 46, Cuyk.

Trekwaarneming op Schouwen.

Op vrijdagochtend 7 oktober vertrokken drie VWG-ers, t.w. Jan Pieters, Bart Engelen en Henk Hoogenboom, naar Schouwen om deel te nemen aan het gewestelijk KNNV-Vogeltrekweekend.

Op de heenreis werd ter hoogte van Oss, langs de A50, al een prachtige witte buizerd waargenomen, hetgeen een veelbelovend begin was van wat een machtig vogelweekend zou blijken te worden. Dit was niet in de laatste plaats te danken aan het prachtige weer; uitstekend zicht bij een vrij krachtige Z.O.-wind.

In de omgeving van het Hellegatsplein werd gepauseerd om eens uitgebreid te vogelen, hetgeen al direct 8 dodaarsjes opleverde in een grote plas. In het Volkerak en de Haringvliet werden op de zandplaten o.a. vele soorten waadvogels en meeuwen waargenomen; vermeldenswaard zijn een groep van ca. 50 grauwe ganzen en een evengrote groep aalscholvers, waarvan vele in "heraldische" houding hun veren zaten te drogen.

Via de inlagen bij Zierikzee, waar we o.m. een zwerm koperwieken aantreffen en waar een zwarte kraai een buizerd imiteerde, werd Burgh bereikt. Vlak voor we Burgh binnenreden hadden we nog een ontmoeting met een prachtige velduil welke, op een paaltje vlak langs de weg zittend, ons toestond tot drie maal toe op drie meter afstand langzaam langs hem heen te rijden alvorens op de wieken te gaan.

De volgende ochtend werd bij het krieken van de dag (ca. 6.15 u.) begonnen met trekwaarneming op de "Punt van Schouwen" tot ongeveer 10.00 uur. Gedurende deze tijd trokken onwaarschijnlijk grote aantallen kieviten, spreeuwen, koperwieken, vinken (kepen) en ringmussen voorbij, terwijl in kleinere groepjes de holenduiven, vlaamse gaaien (12 en 4 ex.) en kool- en pimpelmezen de sprong over de Oosterschelde waagden. Opvallend was het totaal ontbreken van kramsvogels. Vooral bij de grote groepen ringmussen (100 à 200 ex.) was duidelijk sterke aarzeling waar te nemen om de Oosterschelde over te steken. Op zondagmorgen werden deze waarnemingen herhaald, de trek was nog massaler dan de dag ervoor. Tijdens beide ochtenden werden totaal 20 sperwers waargenomen, meetrekkend met de grote stroom en soms jagend op buit. In enkele gevallen konden we deze sperwers met de kijker prachtig volgen terwijl zij laag over het water richting N.-Beveland vlogen, voortdurend aangevallen door meeuwen. Zelfs in het vak vergrijsde vogelaars hadden maar zelden zo'n omvangrijke trek meegemaakt. Bij een ontmoeting later die week met leden van VWG-Haarlem bleek dat in dit weekend ook bij Bloemendaal aan Zee tijdens trektelling een dergelijke formidabele trek had plaats gevonden.

Op zaterdagochtend werden verder enkele hoogwatervluchtplaatsen (HVP's) verkend. Onder dekking van de zeedijk beslopen wij grote groepen scholeksters (de grootste groep telde minstens 5.000 ex.) en kanotstrandlopers. In kleinere aantallen zagen we vele andere waadvogels, zoals kluten, zilver-, bontbek-, strand- en kleine plevieren, bonte strandlopers, tureluurs, zwarte ruiters, groenpootruiters en steenlopers en bovendien één tapuit. Een klein bijzonderheidje was de aankomst van twee brandganzen.

Beide dagen werd een strand- en duinwandeling gemaakt; vermeldenswaardige waarnemingen uit de duinen zijn een havik, een smelleken, een boomvalk en een aantal boomklevers. Boven zee werden trekkende futen en zwarte zeeëenden waargenomen.

Het totaal aantal soorten in dit weekend gezien bedroeg 108, het totaal aantal exemplaren is slechts bij benadering te schatten maar loopt zeker tegen de honderdduizend.

★ Bart Engelen, Sonatestraat 15, Nijmegen.
Henk Hoogenboom, Jonkerstraat 57, Weurt.

Leden mutaties. Nieuwe leden:

A.J.R.Frommeyer, St. Annastraat 179, Nijmegen.

J.Klaassen, Mesdagstraat 17, Groesbeek.

H.Klaassen, Gerard Douwweg 13, Groesbeek.

Gerard Miskens, Kranenburgsestraat 47, Groesbeek.

Laurens Rietveld, Parkweg 50, Nijmegen.

Verhuisd:

me J.M.R.Wolfs, Hobbemastraat 23, Nijmegen.

H.Evers, Malvert 81-64, Nijmegen.

J.Beckhuis, Malvert 81-64, Nijmegen.

F.Nillesen, Oude Molenweg 214, Nijmegen, tel. 080-562089

Bedankt:

F.Teeuwissen, Groesbeek.

P.C.Schoffelmeer, Nijmegen.

J.Leyten, Nijmegen.

Afgeschreven wegens niet voldoen van contributie:

R.Bitterling, Nijmegen.

M.Lindauer, Gemep.

H.Stuart, Nijmegen.

L.Platvoet, Nijmegen.

EXCURSIE FLEVOPOLDER 26 NOVEMBER 1977.

Met prachtig weer trokken we bij Harderwijk de polder in, begroet door wolken kievitten en een spreeuw met een gebroken poot. Deze laatste werd niet zonder moeite gevangen om in Gennep weer de oude te worden. (Inderdaad, mevr. Reijnders behoorde tot de deelnemers.)

Koersend richting Ketelmeer werden 'normale' waarnemingen als buizerd, koperwiek, zanglijster, patrijs en de roemruchte fazant genoteerd. Op het water van het Veluwemeer zagen we soorten als dodaars, fuut, tafel- en kuifeend, wilde zwaan en zowaar een roodhalsfuut.

Bij het ketelmeer zelf viel niet veel meer waar te nemen dan een aantal plastic eenden die vergeefs soortgenoten van vlees en bloed probeerden te lokken richting rietkraag waarachter een jager zat te wachten.

Na de blauwe reiger, grote mantelmeeuw en aalscholver aan de soortenlijst te hebben toegevoegd werd dwars door het polderland rijdend Lelystad aangehouden. Onderweg zagen we buizerds (waarvan het dagtotaal op 9 zou komen), een smelleken en heel wat bon- te kraaien en torenvalken. Een biddende buizerd kon niet met zekerheid als een ruigpoot worden gedetermineerd.

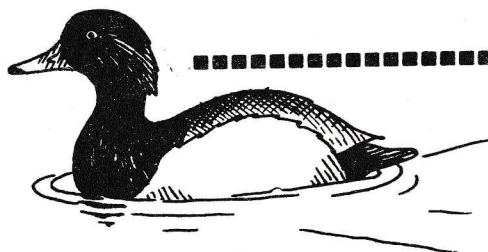
Bij de Houtribsluizen werd een wandeling gemaakt. Naaste genoemde soorten als kuifeend, fuut en blauwe reiger zagen we daar grote zaagbekken, krakeenden en brilduikers. Tot aller verrassing kregen we 10 minuten gezelschap van een 20-tal barmsijzen, 3 fratertjes en 9 putters. Met name de barmsijzen lieten zich tot ca. 4 meter benaderen waarna de gekleurde wolk iets verder op ons pad neerstreek zodat we ze opnieuw moesten opjagen.

Nauwelijks werd er weer gereden of er werd een kuifduiker gesignaleerd. Deze werd met hoofdletters opgeschreven. Even verder stond op ca. 5 meter van de weg een roerdomp zich in de zon te koesteren. Helaas verdween mijnheer snel in het riet, maar het aoeken om nog een glimp op te vangen was niet helemaal vergeefs: uw verslaggever zag voor het eerst een baardmanneletje.

Na de tweede roodhalsfuut zagen we goudplevieren en de eerste ganzen, weliswaar nog van ver af maar voor de inzittenden van de tweede auto was dit toch al te veel: door meer op de ganzen te letten dan op de te volgen route reden zij na een kruispunt achter een verkeerde auto aan, hetgeen ontdekt werd nadat de excursieleider (H.de Vries, Cuijk) uit zicht was. Gelukkig konden de excursiedeelnemers tijdig herenigd worden en besloten werd iets (warms) te drinken. Bij een koffietent werd de tweede roerdomp

gezien. De ontdekkers van het eerste exemplaar stopten precies op de juiste plaats, de inzittenden van de tweede auto misten deze roerdomp doordat zij naar een blauwe kiekendief keken. Na de erwtensoep werd de excursie besloten door langs het ganzenreservaat te rijden, doch voor ganzen bleek het nog te vroeg in het seizoen te zijn. We zagen er geen maar in de verte wel veel zwanen en de laatste kiekendief.

★ Rob Gorissen, Heilige Stoel 52-12, Wijchen.

NESTKASTENACTIVITEITEN.

Zaterdag 5 november j.l. was het weer zover: **TIMMERDAG !**
Negen personen sloegen de spijkers op hun kop en na een ochtend en een middag nijver handwerk (2 lieden hielden pas op toen zij vanwege de duisternis hun vingers niet meer precies van de spijkers konden onderscheiden) mocht het resultaat er dan ook naar zijn: 17 kerkuilkasten op een rijtje, kant en klaar voor de aflevering. De voorraad hout was toen schoon op en die was toch niet gering geweest; twee wagenladingen werden door de heer Hullu uit Echteld belangeloos beschikbaar gesteld, waarvoor we hem nogmaals hartelijk danken want het was piekfijn materiaal.

Zaterdag 10 december worden de kasten aan de man gebracht; de Jeugdbonden bewerken Nijmegen en omgeving, wij (VWG) nemen het Land van Maas en Waal voor onze rekening. De bedoeling is dat we ons in de nabije toekomst speciaal met de kerkuilen gaan bezig houden. In principe zullen we deze kasten twee maal per jaar gaan controleren. Hiervoor zoeken we enkele controleurs, liefst mensen die niet bang zijn om de hoogte te krijgen want enige acrobatiek is bij dit werk onvermijdbaar.

Tenslotte hartelijke dank aan Wim Schurink en zijn vrouw voor de verleende gastvrijheid en de pannekoeken, waar we heus de hamer wel even voor opzij wilden leggen.

★ Dick Visser - Jan de Vrieze, Leygraaf 122, Druten.

Het is inmiddels 12 november 1977 en de koereiger aan de Maas-
oever is nog steeds aanwezig. Vele dia's zijn er gemaakt om hem te
vereeuwigen. Voor zijn nachtverblijf heeft hij het Gennepse terri-
toir gekozen, terwijl hij in het Brabantse gaat fourageren in een
weitje, waar enkele runderen aan hun herfstkostje komen. Onze koe-
reiger loopt onverstoord te midden van deze runderen, zelfs tussen
hun poten door. Af en toe krijgt een koe een prik van haar nieuwe
metgezel om toch maar een paar pasjes verder te gaan. Van deze ge-
legenheid maakt de koereiger gebruik om de insecten die dan op-
vliegen te arresteren. Ook wacht hij de flaters, die het rund laat
vallen, begerig af, want juist daarin zitten heerlijke wormen.
Proost!

Afgelopen dinsdag kon ik hem weer eens van vrij korte afstand be-
kijken. Hij stond ogenschijnlijk een beetje te suffen. Waarschijnlijk
beviel hem het slechte weer ook niet zo best. Er viel wat regen.
Ineens schoot zijn snavel uit en ik zag dat hij daarmee een muis
te pakken had die hij zolang tegen de grond sloeg totdat ze uit-
eindelijk dood bleef liggen. De bevestiging van het eten van muizen
kon ik niet in de boeken achterhalen.

Deze week kreeg onze gast al voor de tweede keer in twee weken tijd
de schrik van zijn leven (Nou ja, zou je niet?). In de buurt van
zijn slaapplaats werd nl. geschoten op eenden en wel omtrent de tijd
waarop hij dagelijks volgens zijn spoorboekje pleegt te arriveren.
Een groot gevaar voor de koereiger is door een fataal schot te
worden getroffen. Want, wie weet, zien ze hem wel aan voor een
meeuw. Wie denkt er nu aan een koereiger! In ieder geval heeft hij
zich gelukkig niet laten zien. 's Morgens half negen ben ik direct
gaan kijken aan de Gennepse zijde, maar er was geen koereiger te be-
kennen. Na elf uur ben ik naar de overkant van de Maas gegaan,
waar hij weer tussen zijn koeien stond. Dezelfde avond zat de pen-
delaar op zijn oude roestplaats, alsof er geen vuiltje aan de lucht
was geweest.

Vermeldenswaard is ook nog het volgende: Wanneer de koereiger op
zijn slaapplaats aankomt, d.i. vlak voor zonsondergang, stormen de
eenden er naar toe. Ze drijven daar rond in afwachting -denk ik-
dat de reiger iets zal uitbraken dat voor de eenden eetbaar is.
Een andere verklaring heb ik er niet voor. Dit tafereel speelt zich
zich iedere avond af.

Hopelijk kunnen we er nog een derde deel aan toevoegen.
Eventueel tot dan!!

★ mevr. M.Reynders-v.Herpen, Heyenseweg 51, Gennep.

P.S. De reiger heeft een rode plastic ring aan de
linker poot.

INDRUKKEN TIJDENS DE DISKUSSIEAVOND VAN KRITISCH FAUNABEHEER

Het diskussiëren moest dan maar zonder de jagers gebeuren, want dezen lieten het op deze avond, die op 27 oktober in een der kollegezalen van Wis- & Natuurkunde gehouden werd, ook afweten. De aanwezigen, een dertigtal, waarvan een groot deel van de jeugdbonden, enkele mensen van Staatsbosbeheer, een vijftal van de Vogelwerkgroep en zelfs twee mensen van de organiserende KNNV, moesten het dan maar zonder jagers doen. Toch jammer dat er uit deze hoek zo weinig mensen kwamen, trouwens, dit geldt ook voor de mensen van de Vogelwerkgroep.

De avond werd ingeleid door Henk Wessels, die een korte uiteenzetting gaf van de doelstellingen van de Stichting Kritisch Faunabeheer. Na deze tien minuten durende inleiding volgde er een pauze van ruim een half uur. Tijdens deze pauze was er gelegenheid tot het kopen van voorlichtings- en propagandamateriaal van de S.K.F. Naast hun viermaal per jaar verschijnende uitgave "Argus" waren er o.a. brochures over de Kievit en de Meerkoet. De diverse stickers vonden ook gretig aftrek. Tevens kon men zich als lid of donateur opgeven.

Na de pauze was er een diaserie, van kommentaar voorzien door Henk Wessels. In deze diaserie kwam geen enkele nestfoto voor. Er waren prachtige voorbeelden bij van hoe je goede vogelplaatjes kunt "schieten". Het hoeven niet altijd foto's te zijn van zeldzame vogels. Dit in tegenstelling met wat we enkele dagen eerder voorgeschoteld kregen tijdens de dia- en filmavond over vogels in het rietland.

Na de diaserie, die handelde over het "bejaagbare" wild, was er gelegenheid tot diskussiëren. Van Kritisch Faunabeheer waren er Rita en Heinz Stockmann en Henk Wessels, van de jagers was er dus niemand, zodat er van het verwachte vuurwerk niet veel terecht kwam. Enige discussie ontstond pas over de rol van het hert op de Veluwe en een speciale vorm van faunabeheer in Ierland, maar voor de rest liepen de meningen niet ver uiteen. Desondanks kwamen er toch zeer zinvolle opmerkingen uit de "discussie".

voormensen die niet op deze avond aanwezig konden zijn en die toch belangstelling hebben voor deze zaken én voor de aanwezigen die alsnog donateur (à f 10,- per jaar) willen worden, volgt hier nog het kontaktadres van de S.K.F.:

Stichting Kritisch Faunabeheer,
Postbus 76,
's-Gravelande.

★ Gerard Peters, v.Peltlaan 286, Nijmegen.

"NARROW" ESCAPE VAN "MIJN" BUIZERD.

Op 29 juni 1977 werd bij mij (houdster vogelasylvergunning Fa) een jonge buizerd ingeleverd, die als kuiken uit het nest was gehaald. Om de vogel wat vrijheid te gunnen mocht hij af en toe rondvliegen in onze tuin, vanzelfsprekend met riempjes aan zijn poten, zodat hij er niet vandoor kon gaan. Ik had echter de riem veel te los bevestigd en mede door zijn gepeuter vielen ze op een kwade dag van zijn poten en..... weg was de vogel.

Alles werd in het werk gesteld om hem weer te pakken te krijgen. Met bandrecorder en een kuiken (zijn geliefkoosd voedsel) in de handhem overal achterna. Maar naar beneden kwam hij niet, ondanks de honger die hem kwelde.

De volgende morgen ben ik naar de plaats gegaan, waar ik hem 's avonds had achtergelaten. Hij herkende mij direct. Met zijn eigen stem op de band en het kuiken in mijn hand trachtte ik hem naar beneden te krijgen. Dit lukte wel een paar takken, maar de derde brak ongelukkigerwijs af. Piepend van schrik vloog hij over mij heen en ik al hollend door heg en steg achter hem aan. Door de bebouwing verloor ik hem al gauw uit het zicht.

Tegen de avond zijn we per fiets op zoek gegaan naar onze "verloren zoon". Hopelijk zouden op stok gaande vogels hem ontdekken en een traditionele serenade brengen. En, ja hoor, succes bleef niet uit. Ver achter onze tuin, speurend en spiedend, hoorden we uit de richting van ons huis het tetterend geschetter van merels, vlaamse gaaien en eksters. Dicht bij huis vonden we de ontsnapte, hoog in een eikeboom. Met zijn vertrouwde "hiëë,hiëë" begroette hij me. Omdat de rakker van boom tot boom bleefvlieggen, moest ik achter hem aan tot de duisternis inviel, in de hoop hem dan in zijn slaap te verschalken via een ladder. Het slot van dit drama voltrok zich diezelfde avond om twaalf uur. Thuis wachtte hem een heerlijk maal van twee muizen, die hij onder belangstelling van diverse toeschouwers in een oogwenk verorberde..

Op 7 augustus hebben we hem, nadat hij door Olof van Hoorn van een ring was voorzien, de vrijheid hergeven en als hij niet is gestorven, dan leeft hij nu nog.

★ mevr. M.Reynders-v.Herpen, Heyenseweg 51, Gennep.

WINTERTELLING VAN STOOTVOGELS

IN HET RIJK VAN NIJMEGEN

Evenals in het winterseizoen 1975/6 zijn er in de afgelopen winter weer een drietal tellingen gehouden van de toen aanwezige populatie stootvogels in ons gebied. Voor de motivatie van deze tellingen en de resultaten van 1975/6 wordt verwezen naar het verslag in de Mourik jrg. 2 nr. 4 (nov. 1976). Naast de dagstootvogels worden nog enkele andere soorten geteld, mn. steltlopers, ganzen en reigers.

1. methode.

Ook nu zijn alleen de open gebieden geteld, maw. de bebouwde kommen en de bossen zijn uitgesloten; voor de redenen zie bovengenoemd verslag. Zoveel mogelijk werd weer gewerkt met vaste mensen per telgebied. Verscheidene nieuwe waarnemers werkten mee, oa. van de Vogelwacht Bergen.

gebied: Vergeleken met de eerste reeks tellingen zijn er enkele wijzigingen; zo is gebied 1 (Rijk van Nijmegen-w.) herverdeeld, omdat de oude indeling ivm. de uitgevoerde ruilverkaveling en de doorsnijding van het gebied door een netwerk van wegen (telbarrières!) niet meer voldeed. Wel geldt dat de resultaten over het gehele gebied voor beide seizoenen vergelijkbaar blijft.

Twee nieuwe hoofdtegebieden werden gevormd, nl. 1e - Maasheggen-noord (= gebied 8), waar drie telgebieden van resp. gebied 7 (Meerkampen, Oeffeltse Weiden) en gebied 6 (Maaskemp) bij werden ondergebracht tesamen met het zuidelijk deel van de Oeffeltse Weiden, de Boxmeerse Weiden, de Heyense Waard en de Heerenwaard/Ossenkamp.

2^e - Maasheggen-zuid (= gebied 9), bestaande uit de Zurepasweiden, het Bergerveld en het Maasveld. Eigenlijk behoort hier ook de Bergerheide bij, maar dit gebied kon bij gebrek aan tijd toch niet worden geteld.

Gebied 7 (Beerse Maas) onderging tenslotte een uitbreiding naar het zuiden. De telresultaten van beide seizoenen zijn daarom voor dit gebied niet zonder meer vergelijkbaar.

teldata: De tellingen werden gehouden op 11/12 dec. 1976, 8/9 jan. en 5/6 feb. 1977, dus met een tussenpoos van 4 weken. Gebied 4 (Duffelt) werd voor het eerst geteld op 25/26 dec. en vervolgens om de drie weken, zodat de laatste telling samenviel met de rest van de gebieden.

Voor elke telling geldt dat er een tijdspeeling van twee dagen vóór en na de eigenlijke telweekeinden werd aangehouden, waarbinnen bij speciale omstandigheden ook geteld kon worden. Deze speciale gevallen kunnen zijn 't niet beschikbaar zijn van vaste tellers of slechte weersomstandigheden op de voorkeursdata.

Het gevaar dat een plotselinge weersomslag roet in het eten gooit, indien een telling over een periode van enkele dagen wordt uitgesmeerd is minder groot dan de risico's van niet vergelijkbare telresultaten wanneer één der tellingen onder sterk ongunstige telomstandigheden wordt gehouden.

Omdat mn. bij de februari-telling deze termijnslimiet werd overschreden, waardoor het gevaar van wezenlijke populatieveranderingen binnen de telperiode groter was, moet bij toekomstige tellingen de telduur strikter tot de overeengekomen voorkeursdata worden beperkt.

2. resultaten.

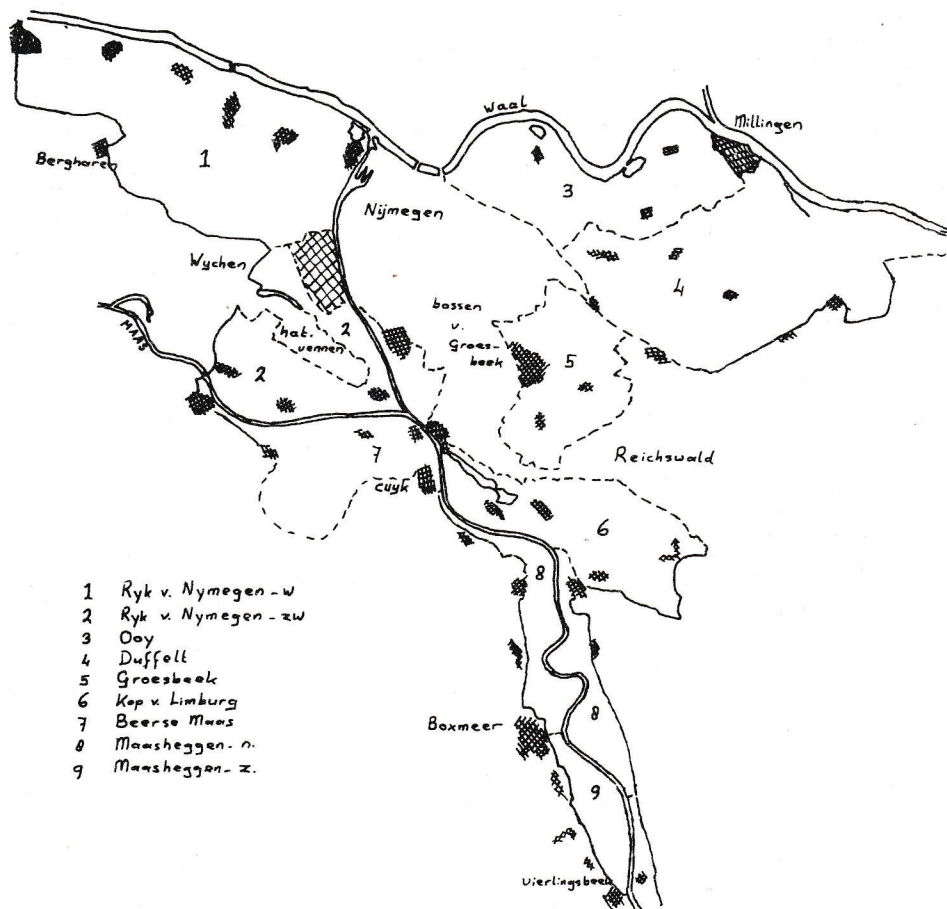
De uitvoering van de tellingen leverde dus in enkele gevallen moeilijkheden op vwb. de tijdslimiet, meestal veroorzaakt door slechte weersomstandigheden. Slechts de laatste telling leverde problemen op vanwege de 'personeelsbezetting': doordat enkelen verhinderd waren in het eigenlijke telweekeinde, moesten de belangrijke gebieden 3 (Ooy) geheel en 1 (R. v. N.-w.) gedeeltelijk gedurende de erop volgende week bezocht worden; helaas verslechterde het weer in de loop van die week sterk, wat zijn weerslag had op de telresultaten in deze gebieden. In het nu volgende verslag wordt zoveel mogelijk hier rekening mee gehouden.

teldata en weer: dec. - gunstig, zwakke wind en een goed zicht; idem vwb. eind dec. (telling Duffelt); op 28 dec. volgde een weersomslag met veel sneeuw wat een spectaculaire verschuiving opleverde bij een aantal soorten.

jan. - mistig; door opschuiven van de teldata met enkele dagen toch een geslaagde telling. De slechtste omstandigheden troffen nog de telgebieden 5,6,7, deels 8 en 9.

feb. - ongunstig; op de meeste teldagen een harde W. tot NW. wind met veel regen, waardoor matig tot slecht zicht. Vooral de telgebieden 1,3 en 4 hadden hieronder te lijden. In de loop van de telweek steeg het rivierwater aanzienlijk, waardoor de laaggelegen uiterwaarden overstromden.

telresultaten: In onderstaande twee tabellen worden de voornaamste soorten vergeleken per gebied (horizontaal uitgezet 1 t/m 9) en per telling (verticaal per soort resp. voor dec., jan. en feb.) naar geteld aantal.

tabel 1 - stootvogels

soort	gebied	Ryk v. Nymegen		deelgebieden							Tot.
		maand	1	2	3	4	5	6	7	8	
buiserd	dec.	34	13	68	104	17	16	12	17	18	301
	jan.	80	10	72	146	35	18	21	17	15	414
	feb.	48	11	45	135	36	18	19	20	13	345
torenvalk	dec.	36	13	43	69	4	3	5	29	10	212
	jan.	35	11	40	73	4	6	7	16	8	200
	feb.	13	7	24	71	2	4	2	8	7	138
sperwer	dec.	1	-	2	1	2	-	-	3	-	9
	jan.	4	2	1	2	2	3	1	3	1	19
	feb.	-	1	1	4	5	1	-	2	-	14
bl. kiek	dec.	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
	jan.	-	-	.1	2	.1	2	-	-	-	6 (4)
	feb.	-	-	-	3	1	.1	-	-	1	6 (5)
alle srt.	dec.	71	26	116	178	23	19	17	50	28	538
	jan.	119	23	114	224	43	30	30	36	26	645
	feb.	62	19	71	213	44	24	21	30	21	505

Er blijken voor sommige gebieden opmerkelijke aantalsverschillen te zijn, terwijl andere daarentegen nagenoeg constant gebleven zijn voor één of meer soorten. In vergelijking met vorig winterseizoen zijn de aantallen dit seizoen hoger:

soort	aantal dec. '75	idem '76	toename in %
buiserd	208	247	+ 18,8
torenvalk	89	167	+ 87,6

berekend over éénzelfde gebied

mn. het aantal torenvalken is sterk toegenomen; verm. zijn de aantallen van de winter 1975/6 als minima te beschouwen en geven de cijfers voor 1976/1 een herstel aan, wat echter pas door de komende wintertellingen bevestigd zal kunnen worden. Opvallend is, dat het januari-aantal voor de torenvalk nagenoeg gelijk is aan dat van december; een aanwijzing dat de kou-inval met sneeuw van eind december van weinig invloed geweest is. Slechts in het Maasheggen-gebied was van een sterke teruggang sprake; het december-cijfer voor dit gebied is echter opvallend hoog, mogelijk vanwege een gunstige voedselsituatie, wat een aantal valken heeft verleid enige tijd in dit gebied te blijven 'hangen'. De sterke terugval in februari staat wel in verband met weersinvloeden en zal verder op nog ter sprake komen.

tabel 2 - niet stootvogels

soort	gebied	Ryk v. Nymegen		deelgebieden							Tot.
		maand	1	2	3	4	5	6	7	8	
iodaars	dec.	4	-	7	6	7	4	-	-	-	28
	jan.	6	-	4	6	7	-	-	-	-	23
	feb.	1	-	-	2	4	-	-	-	-	7
bl.reiger	dec.	29	5	17	26	-	6	7	7	3	100
	jan.	54	4	11	22	-	5	4	5	5	110
	feb.	25	-	15	21	-	10	6	8	8	93
kievit	dec.	12500	40	?	6000	650	-	?	1	?	>19200
	jan.	-	-	-	60	-	-	-	-	-	60
	feb.	621	-	215	95	-	-	-	-	-	931
roek	dec.	278	30	141	20	61	250	112	3	65	950
	jan.	250	-	7	185	31	17	72	150	-	712
	feb.	21	35	-	76	47	-	111	-	95	385

Opvallend is dat het aantal blauwe reigers de gehele winter door praktisch constant blijft, met in januari 50% van het totaal in gebied 1. Zo'n sterke toename valt ook te bespeuren bij de buizerd, voldoende reden hier nog op terug te komen. De Kievit loopt wel zeer drastisch terug in januari, dit is een direct gevolg van de sneeuwval v. eind dec., zoals volgende waarnemingen uit de Duffelt bewijzen:

aantal Kieviten in teleenheid 4.3 (Wylar): 24-12 1200 ex.; 25-12 200 ex.; 26-12 0 ex.

Het hoge december-aantal van de roek houdt wel verband met de invasie van noordelijker broedvogels, die vanaf eind oktober op gang komt, en vooral in de eerste helft van november omvangrijk kan zijn.

Het sterke verloop van de dodaars tenslotte, heeft te maken met de sterke onderbemaling van de polders, waardoor de weteringen praktisch droog komen te staan. In telgebied 7 huisden de gehele winter door tot in het voorjaar aanvankelijk 7, later 6 ex op een overstortvijver bij de Plak.

3. telgebieden en aantalsverloop.

De beide Ooypolders herbergen ruim de helft van het totale aantal buizerden, het aandeel in de gebiedsoppervlakte bedraagt 32% (seizoen 1976/7). Op bijgaand staatje zijn ook de percentages van het voorgaande winterseizoen opgenomen, waaruit blijkt dat het aandeel in de buizerden afgelopen seizoen duidelijk hoger is, ondanks de vergrote totale gebiedsopp.

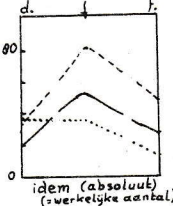
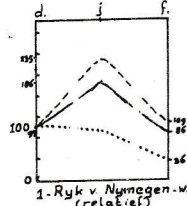
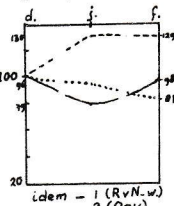
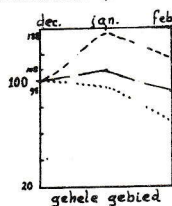
Aandeel van Ooy en Duffelt (%) in het totaal der getelde buizerden in 't Rijk van Nijmegen	1975/6			1976/7		
	dec.	jan.	feb.	dec.	jan.	feb.
	43,7	38,3	48,1	57,1	52,7	52,2

Rekening houdend met het ongunstige februari-cijfer van dit jaar - het werkelijke aandeel der beide polders voor deze maand zal wat hoger zijn - heeft de maand januari het laagste aandeel. Komende seizoen zal leren of dit een normaal beeld is.

Opvallend was dit winterseizoen de sterke fluctuatie in 't Rijk van Nijmegen-w.: na een zeer sterke toename van het aantal buizerden in januari (+135%), wat, hoewel minder sterk, ook in andere telgebieden te bespeuren viel (mn. in 4, 5 en 7) volgde een scherpe terugval in februari (ook in gebied 3). De wat ongelukkig verlopen telling zal wel van invloed zijn, maar kan niet de volledige verklaring leveren, omdat sommige teleenheden wel onder goede omstandigheden zijn geteld en toch ook veel minder buizerden opleverden dan in januari. De blauwe reiger vertoont trouwens een zelfde beeld. Deze soort hield zich vnl. op in de weilanden (muizenvangend).

Rijk van Nijmegen-w.

aantalsverloop van buizerd
 bl. reiger ———
 torenvalk
 uitgedrukt in % op basis van het dec.-aantal (dec. = 100%)

Dit afwijkende verloop in RvN-w. (de Ooy wordt verm. meer door de telomstandigheden bepaald) kan wijzen op

- 1) onderbezetting van het gebied in december
- 2) toegenomen/rel. beter voedselaanbod in januari

Volgens deze redenering zou dan in februari de 'overcapaciteit' aan voedsel zijn opgebruikt, waardoor weer een aantal buizerden (en blauwe reigers) de wijk moesten nemen.

3) het gebied is minder in trek en wordt alleen goed bezet bij grotere invasies. Hiervoor pleit dat sterke schommelingen in aantal bij opeenvolgende tellingen ook bij vroegere tellingen zijn geconstateerd (VWG Grote Rivieren). Ook hier kan een voortzetting van de telreeks misschien een oplossing geven.

b. telgebieden en dichtheden.

Vergelijken we de verschillende hoofdtelgebieden vwb. de buizerddichtheden, dan zijn er frappante verschillen. Onderstaande tabel geeft de telgebieden volgens landschapstype: van boven naar beneden steeds opener wordend. De laatste kolom betreft een gecorrigeerd cijfer voor februari: de meest ongunstige biotopen (bebouwing, bossen, droge akkers) zijn hier buiten beschouwing gelaten, waardoor een eerlijker vergelijking mogelijk wordt.

gebied	landschapstype	gebiedsopp.	dichth./100 ha. *		
			jan. 1977	feb.	feb.(netto)
8 - Maasheggen-n.	coulissen, kleinschalig	1800 ha	0,95	1,1	1,2
9 - Maasheggen-z.	idem	1500	1,0	0,85	0,95
4 - Duffelt	coulissen, grootschalig	6700	2,2	2,0	2,35
7 - Beerse Maas	idem; gedeeltelyk open	2100	1,0	0,9	1,1
2 - Rijk v Nijm-zw.	vry open; houtwalrestant.	3100	0,3	0,35	0,4
3 - Ooy	deels open; hagen, bosjes	3800	1,9	1,15	1,45
6 - Kop v Limburg	zeer open; deels houtwal	3400	0,55	0,55	0,65
1 - Rijk v Nijm-w.	zeer open; enkele bosjes	7800	1,05	0,6	0,85
5 - Bekken v Groesb.	zeer open; bebouwing	2600	1,35	1,4	1,65

*afgerond op 0,05

- kwantificeerbaarheid.

Een poging werd ondernomen om tot een correlatie te komen tussen de gevonden dichtheden der diverse gebieden en een aantal gebiedskarakteristieken, waarvan aangenomen mag worden dat die invloed uitoefenen op de buizerdenstand. Er werd hierbij uitgegaan van een puntenstelsel op basis van de rangorde der telgebieden voor de verschillende factoren; dit bleek een te grove werkwijze te zijn: de uitkomsten hiervan waren niet in overeenstemming met de feiten. Wel kwam de Duffelt hierbij duidelijk als nr 1 uit de bus, de Maasheggen werden zo echter te hoog gewaardeerd.

Toch moet het mogelijk zijn een redelijk betrouwbaar schema op te stellen, maar dan moet elke factor op zijn gewicht gewogen worden, en dat is alleen mogelijk indien een lange reeks tellingen voorhanden is. Daarnaast moet dan veel literatuuronderzoek verricht zijn. Aan beide voorwaarden is (nog) niet voldaan. Wel wordt duidelijk dat de factor 'openheid' zwaar weegt: een te kleinschalig coulissenlandschap zoals in 't geval van de Maasheggen werkt sterk nadelig op de buizerdenstand.

De in beschouwing genomen factoren zijn:

- landschapsbeheer (intensiteit landbouw)
- waterhuishouding (mn. in de winter)
- voedselaanbod
- mate van rust
- mate van openheid (landschap)
- uitkijkgelegenheid (posten)
- afstand jachtgebied - slaappleaats
- overige predatoren

In principe zijn deze factoren wel kwantificeerbaar; echter ook onbekende invloeden kunnen zwaar wegend zijn.

- landschap en populatiedichtheid.

Iets meer over het belang van het soort landschap kunnen we aan de hand van het niet homogeen telgebied 6 (Kop van Limburg) aan de weet komen.

Milsbeek eo. (6)	type gebied	dichth./100 ha	karakteristieken
gem. dichtheid over 6 tellingen 1975/6 en 1976/7	weiland, ontginning zandrug m. akkers uiterwaard	1,67 0,24 0,79	rivierleem; ontg. 1930; ontwat. 1950 droge terrasgrond; coulissen/open ls. heggenlandschap; zelden overstromend

In de Duffelt (4) blijkt de grootste concentratie buizerden zich in het laagst gelegen en minst ontwaterde zuidelijke deel te bevinden (Kranenburger Broek - 4.3 en 4.4)

gebiedseenheid	dec	jan	feb	gem.	gebiedskarakteristieken
4.3 Wyler	3,23	3,85	3,23	3,47	laaggelegen broekland; weinig ontsloten; vry open
4.4 Kranenb.	2,57	4,48	3,62	3,56	idem; matige ontwatering; open
4.5 Salmorth	1,78	1,78	1,44	1,67	uiterwaard met oeverwallen en stroomgeulen; open
4.1 Zyfflich	1,29	1,71	1,57	1,52	goed ontwat. weiland; oeverwal + akkers en dorpen

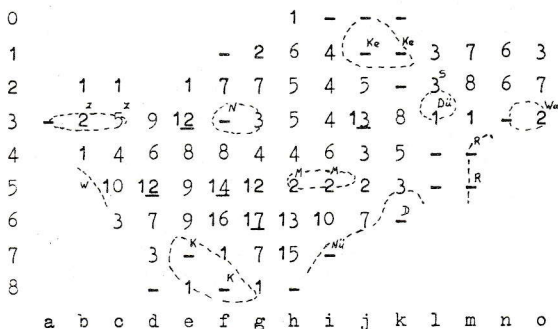
Uit elders verricht onderzoek blijkt dat de max. bezettingsgraad van de buizerd 9,6/100 ha kan zijn (Koopman & Lok, 1970), dit betreft echter wel een top; trek, goed muizenjaar. De gemiddelde dichtheden liggen veel lager, bijv. 0,275 in Trente, feb. 1976 (van Os, 1977) en 1,3/5,2 in Westfalen (Mester & Prünthe 1968), beide gebieden met een groter onderzoeksopp. dan het onze (resp. 7x en 4x ons gebied). Wel wordt duidelijk dat het Kranenburger Broek een zeer hoge dichtheid bezit; dat dit gebied (nog) niet ruilverkaveld is, vochtig en extensief beweid, tamelijk open en een afstand tot de slaappleatsen van gem. niet meer dan 1 km., is klaarblijkelijk gunstig. Dit komt overigens overeen met bevindingen van andere schrijvers (oa. van Os, 1977).

Ook de gegevens uit Rijk van Nijmegen-west duiden op een ongunstige invloed van ruilverkavelingen met ermee gepaard gaande sterke ontwatering; voor een beter inzicht hierin zouden de gegevens van VWG Grote Rivieren (voor de ruilverkaveling) en die van ons eens vergeleken moeten worden.

- invloed van de factor 'rust'.

Uit ervaring blijkt dat de buizerd niet graag in de buurt van een bebouwde kom huist, de minimum aangehouden afstand bedraagt al gauw een halve kilometer. Overigens is wel (mn. in de Duffelt) geconstateerd dat er buizerden in of vlak bij bebouwde kommen slapen. Dat gebeurd ook langs stille landwegen met bijv. populierenlanen, speciaal waar de afstand tot de bossen groot is (bijv. in de telgebieden 4.2, 4.6 en 4.7).

Het volgende, wat geschematiseerde beeld van de Duffelt onderstreept dit nog eens. De Duffelt is ingedeeld in vakken van 100 ha. grootte, welke genummerd zijn (cijfers verticaal; letters horizontaal) In de vakken zelf staan cijfers welke aangeven het aantal buizerden wat hier tijdens de drie tellingen van afgelopen winter is gezien. De aantallen zijn bij elkaar opgeteld, om een groter contrast te bewerkstelligen; voor berekening van de gem. dichtheid moeten deze getallen door drie gedeeld worden.

Duffelt

buizerdaantal per km² blok
over de 3 wintertellingen
seizoen 1976/7

De letters in de vakken duiden plaatsen aan, de onttrek van deze plaatsen is met een stippellijn weergegeven. De positie der plaatsen valt duidelijk samen met een minimum aan buizerden. Daarentegen hebben die blokken de grootste dichtheden die midden tussen deze plaatsen in liggen (onderstreept). Blok 6g haalt zelfs een gem. dichtheid van 5,67/100 ha. Blok 5e zou op grond van zijn positie een hogere dichtheid moeten hebben, echter ligt hier het gehucht Kleyen, wat het aantal buizerden drukt, hoewel het slechts uit enkele boerderijen bestaat.

Opmerkelijk is dat sommige deelgebieden zo'n constante populatie buizerden hebben: bijv. een strook weilanden van 1 à 1,5 km. breedte langs het Reichswald in telgebied 6

6.3 en 6.4, noord over 6 tellingen 1975/6; 1976/7	15	13	13	13	12	13
	dec	jan	feb	dec	jan	feb

Blijkbaar wordt de capaciteit van dit gebied ten volle benut; kwaliteiten: gunstig gelegen tov. de slaappleatsen en zeer rustig.

4. de tellingen en weersinvloeden.

Zoals aan het begin al werd opgemerkt, kunnen weersinvloeden een sterk stempel drukken op de telresultaten. Vooral ongunstig zijn - mist (slecht zicht)

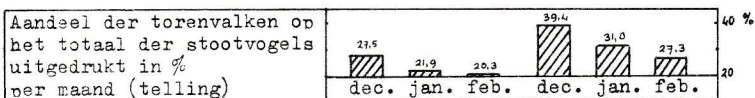
- harde wind (weg schuilen der vogels)

Vanwege zijn jachttechniek en zijn grootte zijn deze factoren voor de buizerd van minder belang dan voor een sterk windgevoelige soort als de torenvalk.

Op erg winderige dagen worden er nauwelijks biddende valken gezien, en dat maakt het ontdekken vooral op grote afstand geen eenvoudige zaak. Het is dan ook overeenkomstig de verwachting dat de teldagen met de meeste wind (jan. '76 en feb. '77) de laagste torenvalkaantallen opleverden.

Dit beeld kan nog ingewikkelder worden als een kouinval (vorst, sneeuw) 't aantal valken drastisch doet verminderen: waarschijnlijk trekt dan een deel van de vogels door naar zuidelijker streken. Bij onze serie tellingen kon dit max. 1/3 deel van de oorspronkelijke winterpopulatie bedragen (zie ook van Os, 1977).

Overigens is het aantal overwinterende torenvalken de laatste 2 winters bijzonder laag, wat wel samenvalt met een schaarste aan veldmuizen.

In het seizoen 1971/2 (een topseizoen) werden bij een telling alleen al in de Ooy 200 ex geteld (feb. '72) dus evenveel als nu voor alle telgebieden samen. Dit hangt samen met een 3 j. - cyclus van veldmuizen; deze redenering volgend, zou komend seizoen 1977/8 weer een topjaar moeten zijn: alhoewel er redelijk wat torenvalken aanwezig zijn, is de eerste indruk dat deze 'top' lang niet zo hoog zal uitvallen als in 1971/2. Ongemerkt dient te worden, dat er in 1977 opvallend weinig broedparen aanwezig waren, nog een uitvloeisel van het slechte broedseizoen 1976 (inventarisatie Maasheggen, VWG Rijk van Nijmegen), in hoeverre dit ook geldt voor noordelijker streken is mij niet bekend.

Ook soorten, die het van verrassingsvluchten moeten hebben, worden op dagen met sterke wind minder gezien: sperwer, smelleken, havik. De laatste 2 soorten werden tijdens afgelopen februari-telling zelfs helemaal niet gezien. Verm. staat dit in verband met 't verscholen zitten van hun prooi.

telling van feb. in vergelijking met jan. '77

soort	gebied: constant	sterk achteruit
buizerd	2,4,5,6,7,8,9	1,3
torenvalk	4,(5),(6),9	1,2,3,7,8
overige	2,3,4,5,8	1,6,7,9

1, 3 en 4 waren de gebieden geteld onder de slechtste omstandigheden: 4 komt toch goed uit de bus.

5. soortbespreking

- ad sperwer: Het aantal van deze soort tijdens de tellingen is sterk toegenomen, afgelopen januari werd hij zelfs (voor het eerst) in elk telgebied waargenomen.

sperwer, aantal over 6 tellingen	dec.	jan.	feb.	dec.	jan.	feb.
	13	7	10	9	19	14

In december '75 werden maar liefst 10 ex. waargenomen in telgebied 6, verm. betref dit voor een deel nog doortrekkers.

Dit najaar (1977) zijn er zeer veel sperwers tijdens trektellingen (en rivierentelling VWG Grote Rivieren) geteld, er was ook duidelijk sprake van late doortrek; de verwachtingen voor dit winterseizoen zijn dan ook hoog gespannen. De stand van de sperwer is dus duidelijk het dieptepunt gepasseerd.

- ad blauwe kiekendief. Het aantal in ons gebied huizende ex. is vrij constant, zoals uit bijgaand overzicht blijkt (ex. gezien tijdens telperiode, maar niet tijdens de telling zelf, meegerekend; in tabel 2 met een stip aangeduid).

bl. kiekendief	dec.	jan.	feb.	dec.	jan.	feb.
aantal	5	4	6	4	6	6
telgebieden	1,4,6,7	1,3,6	1,3	3,4	3,4,5,6	4,5,6,9

Niet eens inbegrepen zijn hierbij de blauwe kiekken van de Bergerheide, waar soms verscheidene ex. tegelijk jagen (med. G. Frenken) en de Hamert, aan de zuidgrens van ons gebied. De kiekken hebben een zeer groot jachtgebied (tot verscheidene km² groot) en een tamelijk vast jachtpatroon; een ♂ werd wekenlang steevast op dezelfde tijd en plaats gezien in telgebied 6, waar hij het bos invloeg om te gaan slapen (med. F. Hofman).

- ad ruigpootbuizerd. Van deze soort worden slechts weinig ex. waargenomen, alhoewel de geconstateerde dichtheden overeenstemmen met de oa. in Drente gevonden waarden, wordt er hier vanaf gezien deze te vermelden, omdat gemakkelijk ex. over het hoofd gezien worden (verward met gewone buizerden), en één ex. extra, vanwege het geringe totale aantal, tot sterke dichtheidsverschiuvingen aanleiding zou geven. Tijdens de laatste telling, van februari '77, werden in Coypolder en Rijk van Nijmegen -west 2 niet 'specifieke' ex. gezien, dwz. met niet de zwart-wit tekening die zo karakteristiek voor de ruigpoot wordt genoemd. Het gedrag (en de grootte) wees echter wel op de ruigpootbuizerd; het betrof hier waarschijnlijk juv. of ♀♀ (J. van Dokkum).

- overige soorten. itt. vorig seizoen dit keer geen waarnemingen van bruine kiek of rode wouw tijdens de tellingen, wel erbuiten. Van de slechtvalk is zelfs geen enkele winterwaarneming voor ons gebied bekend; in 1975/6 hield een ex. zich op bij de enorme spreuwenslaapplaats op Heyendaal, in Nijmegen.

Niet-stootvogels.

- klapekster: Evenals vorig seizoen zeer schaars; mn. in het Maasheggegebied met zijn goede biotoop teleurstellend weinig waarnemingen. Dit seizoen werden totaal 3x ex. gezien tijdens de tellingen nl. in dec. 1 in de Maasheggen (8) en in jan. en feb. 1 in de Coypolder.

- witgatje: Enkele overwinteringsgevallen in ons gebied nl. langs de Nieuwe Wetering in telgebied 1 één à twee ex.; evenals langs de Leigraaf in telgebied 5.

- zwarte specht: Een juv. ex. hield zich geruime tijd op in het Maasheggegebied, tijdens de decembertelling werd hij in de Oeffeltse Weiden waargenomen, waar hij zich onledig hield met het ontvellen van door de iepziekte aangetaste bomen. Z'n spoor was te volgen tot Boxmeer; in februari werd een ex. gezien in telgebied 9, mogelijk hetzelfde ex.

6. Slot. Afgezien van enkele duidelijke gevallen is er weinig uitgekomen vwb. de buizerdherkenning en de plaatstrouw. Hoofdzakelijk een gevolg van de tamelijk onnauwkeurige beschrijvingen, welke meestal ook nog slechts één telling betroffen. Gebroed wordt op een beter systeem om tot herkenning van individuen te komen, omdat toch interessante gevolgtrekkingen het positieve resultaat kunnen zijn. De vaste waarnemers wordt verzocht met vriendelijke aandrang dit aspekt van de telling niet te verwaarlozen. Betere resultaten zijn te verwachten bij frequenter bezoeken van het gebied (bijv. van enkele proefvakken). Gebieden met een hoge buizerdenpopulatie zijn hiervoor minder geschikt.

GEBRUIKTE LITERATUUR (zeer summier):

B.L.J.van Os - Wintertelling van stootvogels in Drente in 1976. Vj. 25 : 4.

D.Visser - De wintertelling van stootvogels in het Rijk van Nijmegen, De Mourik 2 : 4.

id. - Wintertelling van stootvogels in het Rijk van Nijmegen-noord; inventarisatie-verslag 1976 VWG Grote Rivieren.

id. - Verslagen van stootvogeltellingen, seizoen 1976/77 (resp. dec.,jan.,feb.) VWG Rijk van Nijmegen.

Porter & Willis - Flight Identification of European raptors, 1974.

L.M.J.v.d.Bergh - Dagboekgegevens wintertellingen van stootvogels Land van Maas en Waal.

- Mensen die dit verslag tot zover hebben kunnen ontcijferen en nog niet met stootvogeltellingen hebben meegedaan, worden uitgenodigd zich op te geven bij Dick Visser, Weezenhof 32-67 of Walter v.d. Coelen, J.Canisstraat 6, beide in Nijmegen. Een paar goede ogen kunnen we altijd nog wel gebruiken.

- De volgende tellingen staan aangegeven in de agenda.

(geen) TREK OP SCHOUWEN.....

Noot van de redactie: Dit artikel zou vóór dat over hetzelfde onderwerp op pagina 16 gelezen moeten worden; door het late tijdstip waarop de copij in ons bezit kwam was het helaas niet meer mogelijk de volgorde aan te passen.

Niet ontmoedigd door de geringe belangstelling, besloten 4 mensen (F.Richter, C.tep Ham J.v.Dokkum en D.Visser) toch een Schouwen-weekend te houden; en zo werd vrijdag 30 sent. de reis naar het verre Burgh bij Haamstede aanvaard.

Het weer zag er weliswaar niet zo veelbelovend uit, maar een mens is nu eenmaal van nature optimistisch. Er woei een westenwind om stormkracht, en warm was het ook niet, maar de kachel van de 'Koebel' deed zijn best en een fles ouwe klare de rest, want van vogels moesten we het niet hebben.

Het bekende trekpunt van Westerschouwen kon ons maar een half uur boeien; in die tijd zagen we een handjevol vogels, wo 18 turkse tortels, een hopeloos gevecht met de wind leveren. Zelfs boven land kwamen ze nauwelijks vooruit, en dan volgde de Oosterschelde nog; geen wonder dat ze zich moedeloos in de struiken van de binnenduinrand lieten ploffen, al -leen een enkele zeevogel ploeterde verder.

De binnenduinrand boven Renesse was ons volgende bezoekpunt: deze ligt eigenlijk buiten de normale trekroute, maar wat heet normaal met zo'n weer?

Enkele doordouwers, die bovendien nog slim waren, hadden een omweg ervoor over om van de luwte te profiteren en zo zagen we een paar leuke soorten: 3 putters, 4 fraters een tannuit, een paapje een kuifaalscholver en verscheidene kleine jagers.

De Kabbelaarsbank leverde diverse leuke dingen op: 'n groen van 29 vissende dodaarsjes en op de plaat zelf enkele soorten steltlovers (oa. strand-, bontbek- en zilverblevier), eenden (bijv. smient, nijlstaart en krakeend), een vergadering grote mantelmeeuwen met 100 afgevaardigden. Verder nog 'n gele kwik, 'n oevernieper en 3 dwergmeeuwen.

Daarna waren de inlagen aan de beurt, maar het tij hadden we ook al niet mee; toch zagen we hier oa. 300 rosse grutto's, 6 kemphanen, 15 tureluurs en 'n 30-tal kluten, die bijna van de sokken geblazen werden. Dan nog ca. 10.000 scholeksters en 3.000 kanoeten, plus de eerste rotganzen: een groen van 15 stuks.

Omdat we bij dit alles de ene bui na de andere over ons heen hadden gekregen - de weergoden hadden nl. besloten ons verder ongunstig gezind te blijven - dropen we tussentijds naar de Koebel af om wat op te drogen en maar om te breken. Wel bezochten we nog een plaatselijke kippenren, na bij geruchte vernomen te hebben dat een zwarte ooeivaar er - na een wat ongelukkig uitgevallen afstapje-van-een-dak - zijn, tijdelijke, domicilie had. Toch geen gezicht zo'n beest achter gaas.

In reserve-kledij trokken we - al vogelend - af richting oost. Voorbij Zierikzee troseerden we nog éénmaal de elementen toen we eindelijk eens 'n tij 'n zon mee hadden, maar nauwelijks geïnstalleerd op de dijk of eos nam in eendrachtige samenwerking met oluvius weer eens een looije met ons. Alsof er een voor ons onzichtbare draad was die de autorotieren met de hemelsluizen verbond, waardoor ze zich steeds gelijktijdig openden. En nu kon ik wel zweren dat 't ditmaal niet zou lukken me van die dijk te krijgen vóór ik gezien had wat ik zien wou, de regen won.

Nu gaven we het maar definitief op, en van de terugweg valt niets bijzonders te melden, dan dat we nog 21 rotganzen bij het Hellegat zagen en nog niet eens waren ongedroogd bij aankomst in Nijmegen.

Sindbalans: toch nog 84 soorten, maar vraag niet hoe moeizaam bijeengeschraant. Wat echter nog het meest stak, was dat 't weekeinde daaron een ongekende trek golf zich over de hoofden van de toen op Schouwen verzamelde vogelaars heen stortte: daar zaten verdorie onze vogels ook bij; had dat nou niet wat eerlijker verdeeld kunnen worden?

Maar wacht maar, we komen terug!

★ Dick Visser, Weezenhof 32-67, Nijmegen.

Nieuwe uitgaven

TREKVOGELS, Jaap Taapken en D.A.C. van Hoorn. Behandelt het verschijnsel trek en de aantallen en soorten trekvogels, routes en gevaren (vogelmoord). 160 pag., 280 afbeeldingen, deels inkleur. Prijs f 14,50, verkrijgbaar o.a. bij V. & D., Albert Heyn.

VOGELKALENDER. Goed gedocumenteerde kalender, geheel in kleur met zeer fraaie foto's. Uitgave van "Vogelbescherming" en "Het Vogeljaar". Te bestellen door overmaking van f 12,50 op giro 4325 t.n.v. Vogelkalenderfonds te Haarlem.

BROEDVOGELINVENTARISATIE ZOMPE 1976. Theo Giesen & Rob Kwak. Aan dit 87 pagina's tellend verslag hopen wij in het volgend nummer van "De Mourik" uitvoerig aandacht te besteden. Te bestellen door overmaking van f 5,00. op giro 2827262 van Th. Giesen, Gaanderen.

*
* Wegens uitbreiding der werkzaamheden
* is in het redactie-team van "DE MOURIK"
* een vacature ontstaan voor een
*
* **ASSISTENT(E).**
*
* Deze functie omvat hoofdzakelijk het persklaar
* maken van de copij en de verzorging van de
* lay-out en de opmaak.
*
* Enige redactionele vaardigheid en type-ervaring
* wordt op prijs gesteld.
*
* Sollicitaties aan de redactie van dit blad.
*

AGENDA

voor bijzonderheden zie pagina 2: Activiteiten.

- zaterdag 17-12 Rivertelling
- dinsdag 03-01 Kontaktavond
- vrijdag 06-01 Sluiting inzendtermijn copij voor de volgende Mourik.
- zaterdag 07-01
zondag 08-01 Stootvogeltelling
- dinsdag 10-01 Schrijf- en werkavond
- zaterdag 14-01 Riviertelling
- donderdag 19-01 Lezing Inventarisatietechniek Grotenhuis-Kwak
- dinsdag 24-01 Schrijf- en werkavond
- donderdag 26-01 Bosuilenexcursie St.Jansberg
- zondag 29-01 Excursie grindgaten Midden-Limburg
- zaterdag 04-02
zondag 05-02 Stootvogeltelling
- dinsdag 07-02 Kontaktavond *Caraval*
- donderdag 09-02 Bosuilenexcursie vanaf "Het Zwaantje"
- dinsdag 14-02 Schrijf- en werkavond
- zaterdag 18-02 Riviertelling
- dinsdag 21-02 KNNV-dia-avond "Vogeleiland Texel"
- zaterdag 25-02 Ganzenexcursie Duitse Ooy
- dinsdag 28-02 Schrijf- en werkavond
- donderdag 02-03 1^e avond Vogelcursus voor beginners Nijmegen
- zaterdag 04-03 Excursie naar de Flevopolder
- dinsdag 07-03 Kontaktavond
- donderdag 09-03 Steenuilenexcursie in de Ooy
- donderdag 09-03 1^e avond vogelcursus voor beginners St. Anthonis

IN DIT NUMMER:

Redactioneel	pag. 1
Activiteiten	pag. 2
Waarnemingen	pag. 5
Riviertelling september-oktober 1977	pag. 11
Trekwaarneming op Schouwen	pag. 16
Ledenmutaties	pag. 17
Excursie Flevopolder	pag. 18
Nestkastenactiviteiten	pag. 19
De ardeola ibis alias bubulcus ibis	pag. 20
Diskussieavond Kritisch Faunabeheer	pag. 21
Narrow escape van mijn buizerd	pag. 22
Wintertelling van stootvogels	pag. 23
(Geen) trek op Schouwen	pag. 31
Nieuwe uitgaven	pag. 32
Agenda	pag. 33

